سەماحەتی حەکیم ..ەزگار بوون لە دەوڵەتی کردار بە ئەکتیڤکردنی کەرتەکانی بەرهەمهێنانی وەك پیشەسازی و کشتوکاڵ و گەشتیاری و وەبەرهێنان و تەکنەلۆژیا دەبێت

لەچوارچێوەی سەردانەکەی بە پارێزگای میسان بەڕێز عەمار حەکیم سەرۆکی ئەنجومەنی حیکمەی نیشتمانی لەرۆژی 25-4-2024 چاوی کەوت بە کەمەڵك لە کەسایەتی دیار و چالاکی ئەو پارێزگایە و لەگەڵ ئەوان چەند بابەتێکی پێشهاتە سیاسی و کەمەڵایەتی تاوتوێ کرد. سەماحەتی دوای ئەوەی گوێیستی قسەی ئامادەبووان بوو، ڕوویکردەوە کە عێراق بەرەو پێشەوە دەڕوات و چەندین ئاماژەی گەورە هەیە بە چاکبوونەوە و شتی ئەرێنی کەکە بووش هەیە، بەڵام گەڵانکاری گرنگ ئەوەیە کە بەرژەوەندی هەمووان لەگەڵ سەقامگیریە.

سەماحەتی ئاماژەی بە سەقامگیری ئەمنی و سیاسی و کەمەڵایەتی و گەڵانەوەی هەماهەنگی کەمەڵایەتی لە نێو هەموو پێکهاتەکان کرد کە ئاماژەیە بە لەناوچوونی شتە هەستیارییەکان و گوتی ئەمە دیاردەیەکە کە پێویستە تێبینی بکرێت و هەڵوەستەی لەسەر بکەین، جگە لە بوونی هاوپەیمانی بەهێزبردنی دەوڵەت کە گەڵانکارییەکی ئەرێنی لە ئاستی سیاسیدا نوێنرایەتی دەکات و داوای گەیینی ئەو بیرکەیە دەکات دەربارەی بارودۆخی عێراق کە دەڵێت بارودۆخی عێراق ناجێگیرە داواشی کرد بە شێوەیەکی واقیعی سەیری عیراق بکرێت و گوتیشی کاری ئەوان ە کە دەستکەوت و گەڵانکارییەکان لای ەای گشتی باس بکەن.

سەماحەتی ئاماژەی بەو ئامەرە شەیتانییانە کرد کە هەوڵیان داوە دەخی عێراق تێك بدەن و داوای کەتایەهێنان بە دەخی دەوڵەتی کردار کرد و گوتی نابێت چارنووسی عێراق تەنها بە نرخی نەوتەوە ببەسترێت، پێویستە ئابووری کە بەهێی ئەکتیڤکردنی کەرتەکانی کشتوکاڵ و پیشەسازی و گەشتیاری و وەبەرهێنان و تەکنەلۆژیاوە بەپێش بخرێن و ستایشی ئەو هەوڵانەی کرد کە بوونەتە هێی دابینکردنی پێویستی ناوخە لە دانەوەڵەی گەنمدا و جێختی لەوە کردەوە کە عێراق زۆرییەکی پیشەسازی هەیە ئەگەر بارودۆخی بەرهەمهێنان لە ڕووی کەمەڵایەتی و لەجستییەوە بەردەست بێت و هەروەها ڕوونیشیکردەوە کە وەبەرهێنان ئەمە پێویستی بە کلتوورێکی قبوڵکردنی وەبەرهێنەر و باوەڕپێکردن هەیە کە وەبەرهێنەر بەدوای بەرژەوەندی ئابووریدا دەگەڕێت لە ڕێگەی وەبەرهێنانەوە و هەروەها چارەسەرکردنی واقیعی خراپی ئیداری و هێی سوور و بیرکراتی.

لە بواری گەشتیاریدا سەماحەتی دووپاتی کردەوە کە عێراق لە ڕووی سروشتی و شوێنوارناسی و ئایینییەوە چەندین شوێنی گەشتیاری هەیە کە نوێنرایەتی دەرفەت و سەرچاوە ئابوورییە گرنگەکان دەکەن، لە هەمان کاتدا جێختی لەوە کردەوە کە لەگەڵ پشکۆتنی تەکنەلۆژیا و گەڵانکارییەکانی زیرەکی دەستکرد بەردەوام بێت بە ئەوەی لە جیهان و گەڵانکارییەکانی لەو بوارەدا دوا نەکەوتبێت و ڕوونیشیکردەوە کە لامەرکەزیێت فەلسەفەی سیستەمی سیاسی ئێستایە و بناغەی دادپەروەری سامان و دابەشکردنی ئەڕکان لە بواری بیناسازی و بنیاتنانەوەدا ئەمە هاوکات بوو لەگەڵ قەیرانی ئابووری و گرنگیدانی دەوڵەت بە شێی دژ بە تیرۆریزم و گواستنەوەی بودجە بە ئەو قەناغە، ئەمەش ئاماژە بەوە دەکات کە قەناغەکە پێویستی بە ڕاهێنان و ڕێنمایی ڕوون هەیە کە لەگەڵ فەلسەفەی یاسای 21 بە ئەنجومەنی پارێزگاکان بگونجێت.

بەڕێز حەکیم ئاماژەی بەوەشکرد کە دوو بنەما هەیە، یەکەمیان پابەندبوون بە ناوەندکردنەوە و بنەمای دووەمیش بریتییە لە جێبەجێکردنی لامەرکەزیێت وەك بنەمایەکی دەستووری و فەلسەفەی سیستەمێکی سیاسی کە ئەو دەستکەوتانە بەرپرسیار بکات لە بەرگریکردن لە لامەرکەزیێت، چونکە ئەوە باشترین ڕێگایە بە بەدیهێنانی دادپەروەری کەمەڵایەتی.

هەروەها جەختی کردەوە لەسەر گرنگی مامەڵەکردن لەگەڵ تورکیا لە هاوکێشەیەکی سەلایەنەوە کە لە ئاو و بازرگانی و ئاسایش نوێنرایەتی دەکرێت و ئاماژەی بەوە کرد کە ئاماژەکە بەوەبردنی باشی ئاوە و پێشوازی لە هەماهەنگی و ڕێکخستنکانی نێوان لایەنەکانی عێراق و تورکیا دەکات و گرنگی بیرکە و تەوانینەکان بە بەرەوپێشبردنی واقیعی پارێزگاکان ڕوون دەکاتەوە و ئەو بیرکانە دەخاتە بەردەم توێژینەوە و گفتوگۆ و پەرەپێدان.

لە دەسپێکی هاوپەیمانێتی نەودەوەتیدا، بەڕێز حەکیم داواکاریەکی نوێکردەوە بە کۆتایی هێنان بە ئەرکەکانی هاوپەیمانێتی نەودەوەتی دژی داعش لە ڕێگەی دیالۆگ و بە شێوەیەکی دەستانە، لە هەمان کاتدا پێویندیەکانی ئاستوخێی نێوان عێراق و هەندێک لە وڵاتانی هاوپەیمانانی بە جیا لەسەر بنەمای بەرژەوەندیە هاوبەشەکان و پاراستنی سەروەری عێراق، هەروەها ئاماژەی بەوەدا کە هاوپەیمانی نەودەوەتی لەئێستادا ئامانجی پێکاوە و پێویست نییە، ئاماژەی بەوەش کرد کە سەردانەکەی سەرۆک وەزیران بە ئەمەریکا بە تاوتویکردنی ڕێککەوتنی ستراتیژیە کە بە زەرینەی دەنگی ئەندامانی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق پەسەند کرابوو.

سەماحەتی حەکیم جەختی کردەوە لەسەر پێویستی پاراستنی پێگەی عێراق وەک یاریزانێکی سەرەکی لە ناوچەکەدا بە چارەسەرکردنی کێشە هەڵپەسەردراوەکان و ڕوونیشیکردەوە کە سەردانە هەرەمییەکان لە چوارچێوەی پێیوەندی و بنیاتنانی پێیوەندی ئەرێنیدا دەن بە خزمەتکردنی عێراق و لەگەڵ هەوەستی فەرمی عێراقدا هاوسەنگن لە کاتی گفتوگۆکردن لەسەر ئاوگەڵی بیروا لەسەر پرسە هەرەمییەکان.

سەماحەتی ئاماژەی بەوەدا کە ئابووری پێویستی بە بەیاری بوەرانە هەیە و داوای دەستپێکردنی تەرخانکردنی سندوقی دارایی بە هەژارترین پارێزگاکان کرد و ڕایگەیاند کە مەیسان دووەم شارە لە نێوت لەدوای بەسرە لەرووی بەرهەم هێنان و پێویستی بە قەرەبووکردنەوە هەیە بە کاریگەریە کەمەڵایەتی و ژینگەییەکان و جەختیشی کردەوە لەسەر بەهێزکردنی گەنجان و باوەڕ بە تواناکانیان، چونکە سەرکەوتنی گەنجان پێیامێک دەدات بە ئەوانی تر کە گرنگی گرەویان لەسەر پێدانی هەل پێیان بە وەرگرتنی پێست و شوێنی گرنگ، جەختیشی کرد لەسەر نەهێشتنی مادەی هەشبەر کە ئافاتێکە هەڕەشە لە ئاسایشی کەمەڵگا دەکات.